

ת"ד 5358/08/14 - מדינת ישראל נגד עלא אל דין אבו סביח

בית משפט השלום לתעבורה בירושלים

ת"ד 5358-08-14 מדינת ישראל נ' אבו סביח
תיק חיצוני: 74811/2013

בפני	כבוד השופטת שרית זוכוביצקי-אורי
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשם	עלא אל דין אבו סביח

החלטה

בפני בקשת הנאשם לחזרה מהודיה .

כנגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו גרימת תאונת דרכים תוך נהיגה בשכרות כשבבדיקת דם שנערכה לו נמצאו 154 מ"ג אלכוהול (פי 3 מהמותר לפי החוק), נהיגה בקלות ראש וגרימת נזק.

ביום 21.1.16 הודה הנאשם באמצעות ב"כ בעובדות כתב האישום במסגרת הסדר טיעון עם המאשימה.

על בסיס הודאתו ובהתאם להסדר הטיעון הורשע הנאשם במיוחס לו בכתב האישום ונשלח לממונה על עבודות שירות.

התיק נקבע לטיעונים לעונש ליום 22.5.16.

בקשת ב"כ הנאשם מבוססת על כך שביום 4.2.16 ניתן פסק דין בבית המשפט המחוזי בתל אביב עפ"ת 49139-12-15 בן משה נ' מדינת ישראל, לא פורסם (מיום 4.2.16), (להלן: "**פסק דין בן משה**") שבו נקבעה לטענתו הלכה חדשה בעניין שרשרת דגימת הדם הקובעת כי, כדי להוכיח שתוצאת דגימת הדם מתייחסת לדם שנלקח מהנאשם, יש צורך לבצע רישום של כל תהליך הטיפול בדגימה .

ב"כ הנאשם טען כי בהלכה זו יש כדי להיטיב עם הנאשם ועל כן יש לבטל הודאתו ולאפשר לו להוכיח חפותו.

ב"כ המאשימה טענה בתגובתה, כי יש לדחות את בקשת הנאשם וזאת כיוון שאינה עומדת בעילות המצדיקות חזרה מהודיה. לטענתה אין מדובר בהלכה חדשה כי מדובר בפסק דין שניתן בבית משפט מחוזי ולא בבית המשפט העליון.

עמוד 1

דין

המצב החוקי

סעיף 153 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982, קובע:

"(א) הודה הנאשם בעובדה, אם בהודיה שבכתב לפני המשפט ואם במהלך המשפט, רשאי הוא בכל שלב של המשפט לחזור בו מן ההודיה, כולה או מקצתה, אם הרשה זאת בית המשפט מנימוקים מיוחדים שיירשמו.

(ב) התיר בית המשפט לנאשם לחזור בו מהודייתו אחרי הכרעת הדין, יבטל בית המשפט את הכרעת הדין במידה שיסודה בהודיית הנאשם ויחדש את הדין אם הדבר מתחייב מן הנסיבות." (הדגשה שלי ש.ז.א.)

בית המשפט העליון לא קבע רשימה ממצה של נימוקים המאפשרים חזרה מהודיה, אך נקבע כי האפשרות לחזור מהודיה הינה חריג וזאת במקרים בהם יש חשש ממשי כי ההודיה ניתנה שלא מרצון אמיתי, כפי שנקבע בע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נז 577(1), 621:

"ככלל, משניתנה הודיה בבית-המשפט, והתקיים הליך שבית-המשפט העמיד בו את הנאשם על משמעויותיה של ההודיה ועל התוצאות שהוא צפוי להן בעקבותיה, תישאר הודיית הנאשם על-כנה, והנאשם לא יהיה רשאי לחזור בו ממנה מן הטעם שנכזבה תוחלתו להקלה בעונש. לבית-המשפט נתון שיקול-הדעת - על-פי הסמכות המסורה לו בסעיף 153 לחוק סדר הדין הפלילי - להתיר לנאשם לחזור בו מהודייתו מנימוקים מיוחדים. היתר כאמור יינתן בנסיבות חריגות, בהתקיים פסול בהודיה עקב פגם ברצונו החופשי ובהבנתו של הנאשם את משמעות הודייתו, או אם ההודיה הושגה שלא כדין באופן המצדיק פסילתה."

עוד נקבע כי בעת שההודיה ניתנת כאשר הנאשם הינו מיוצג וההודיה ניתנה בעצה אחת עם הסניגור ככלל הנטייה תהיה שלא לאפשר לנאשם לחזור בו מהודיה אלא במקרים ייחודיים של כשל בייצוג [ראו למשל ע"פ 3914/08 עאסלה נ' מדינת ישראל, לא פורסם (מיום 8.9.08)].

בע"פ 3754/91 מדינת ישראל נ' סמחאת, פ"ד מה(5) 798, גישת הרוב היתה מקלה יותר ונקבע כי אף רצונו הכן והנחוש של המערער לנסות להוציא לאור את צדקתו עשוי להוות שיקול מכריע לאפשר לו לשוב מהודייתו וזאת ככל שטרם נגזר דינו. כך לדברי כב' השופט גולדברג:

"בבוא בית המשפט לשיקול, אם לתת לנאשם רשות לחזור בו מהודאתו לפני גזר הדין, לא די, לדעתי, בבירור השאלה, אם ההודאה ניתנה בשעתה מרצונו הטוב והחופשי של הנאשם. סבורני, כי גם אם השתכנע בית המשפט בכך, עוד עליו לשאול עצמו, מהי הסיבה הכנה והאמיתית אשר מביאה את הנאשם לבקש את החזרה מן ההודאה. אם סובר הנאשם, כי טעה בשיקוליו בעת שהודה, והמטרה האחת והיחידה העומדת ביסוד בקשתו

היא כי תינתן לו ההזדמנות להוכיח את חפותו, כי אז נכון וראוי הוא שלא להכביד תמיד במשקלם של אותם "נימוקים מיוחדים", הנדרשים בסעיף 153(א) הנ"ל". (עמ' 802 לפסק הדין)

וכך דברי כב' השופט נתניהו:

"אין חולק, כי צריכים להתקיים "נימוקים מיוחדים שיירשמו" כדי שבית המשפט ירשה לנאשם לחזור מהודאתו. הטעם לכך ברור. פסיחה על שתי הסעיפים, בין הודאה לבין חזרה ממנה, משבשת את ההליך השיפוטי התקין, גורמת לאובדן זמן שיפוטי יקר ולבזבז עתותיהם של עדים ופרקליטים, ולעתים אף מביאה לכך שלא ניתן עוד להעלות עדים חשובים על דוכן העדים זהו שיקול כבד משקל, שאין להקל ראש בחשיבותו. מעד שני, אין להכביד על נאשם, שרצונו לחזור בו מהודאה נובע מטעם ענייני וכן, ולא מתוך תמרון פסול". (שם)

וכן דברי כב' השופט רובינשטיין בע"פ 10478/09 פלוני נ' מדינת ישראל, לא פורסם (מיום 24.6.10):

"מן הפסיקה נמצאנו למדים, כי הדגש המרכזי בכגון דא מושם בראש וראשונה על שאלת רצונו החופשי של הנאשם בשעת ההודאה, ומידת הבנתו את משמעות החלטתו. ברי כי ההליך הפלילי אינו "תכנית כבקשתך" ואין לאפשר לנאשם לתעתע בבתי המשפט (ובתביעה); ועם זאת, יש מקום לבדוק כראוי את "אותות האמת" של החזרה מהודאה, שמא יש בה ממש."

בית המשפט התמקד בשאלה מה הניע את הנאשם לבקש חזרה מהודאה, כפי שנקבע בע"פ 6028/13 פלוני נ' מדינת ישראל, לא פורסם (מיום 20.3.14):

"המבחן המהותי אשר על-פיו תוכרע בקשת נאשם לחזור בו מהודאתו הוא 'מבחן המניע', קרי "האם מדובר ברצון כן ואמיתי מצד הנאשם לחזור בו מהודאת שווא שמסר, ולהוכיח את חפותו, או שמא מדובר במהלך טקטי שנועד לגרוף תועלת משפטית כלשהי. מבחינת העיתוי איננו אלא כלי עזר משפטי, לצורך הכרעה במבחן המניע"...גישה מקלה יתר על המידה כלפי נאשם המבקש לחזור בו מהודאתו מוסרת בידו כוח שניתן לנצלו לרעה, יוכל נאשם להודות במסגרת הסדר טיעון, לגרום בכך לביטול שלב ההוכחות, ולימים, לפני גזר הדין, יבקש לחזור בו מהודאתו. בינתיים עלולות ראיות התביעה להישחק וחקר האמת ידחק...לא בכדי מורה החוק כי יש צורך ב'נימוקים מיוחדים שיירשמו', כדי שהודאה והסדר טיעון לא יהיו תלויים על בלימה, על מנת להבטיח בטחון, יציבות ורצינות."

גם לעיתוי הבקשה לשוב מהודאה ניתנה חשיבות מכרעת ונקבע כי כאשר הבקשה לשוב מהודאה הוגשה קודם למתן גזר הדין יטו בתי הדין בחופשיות רבה יותר לאפשר לנאשם לשוב בו מהודאתו שכן אז החשש כי מדובר בטעות "בכדאיות ההודאה" נמוך יותר, וכדברי כב' השופטת פרוקצ'יה ברע"פ 2292/08 אמסלם נ' מדינת ישראל, לא פורסם (מיום 30.3.09), פסקה 7 לפסק דינה:

" מתן היתר גורף לנאשם לחזור בו מהודאתו באשמה פירושו מתן היתר לסטות מנתיבו של ההליך הפלילי

שהתגבש בהתאם להודיית הנאשם, והעמדתו במידה רבה לשליטתו של הנאשם, ובכלל זה, למהלכים מניפולטיביים מצידו, שיסודם בהערכות משתנות של סיכונים וסיכויים באסטרטגיה דיונית כזו או אחרת. חשש זה כבד במיוחד כאשר הבקשה לחזור מן ההודייה עולה בשלב מתקדם של המשפט, ועל אחת כמה וכמה לאחר מתן הכרעת דין וגזר דין, או בשלב ערעור. בנסיבות כאלה, החשש מניצול ההליך הפלילי כאמצעי תימרון בידי נאשם, המבקש לבחון את תוצאות ההליך ועל-פיהן להחליט אם לדבוק בהודייתו או לחזור בו ממנה ולחדש את המשפט, אינו חשש סרק.

משכך יש לבחון את המניע של הנאשם לשוב בו מהודייתו ולוודא שבקשתו נובעת מרצונו ליתן לו יומו בבית המשפט ובפרט באספקלריית העיתוי בה הוגשה הבקשה. דהיינו ככל שבקשתו הוגשה לאחר שלב גזר הדין ייעתר בית המשפט לבקשת הנאשם וגם זאת במקרים חריגים בלבד.

חזרה מהודיה עקב שינוי בדין

ב"כ הנאשם הפנה לע"פ 27015-12-12 עיד נ' מדינת ישראל, לא פורסם (מיום 5.3.13) (להלן: "פס"ד עיד"), וטען כי הוא הביא לשינוי בהלכה באופן המאפשר להיעתר לבקשתו. בחינת הסוגיה מעלה כי לא כך הם פני הדברים.

בפסק דין עיד התקבל ערעור בעניין בקשה לחזרה מהודיה בתיק בו הורשע המערער על סמך הודייתו בהחזקת סכין, וזאת לאחר מתן פסק דין בו נקבעה הלכה לעניין אי חוקיות חיפוש בכלי רכב ללא חשד סביר לביצוע עבירה ברע"פ 10141/09 בן חיים נ' מדינת ישראל, לא פורסם (מיום 6.3.12) (להלן: "פס"ד בן חיים").

פסק דין זה מנוגד לפסיקת בית המשפט העליון ברע"פ 5052/12 גלגלי נ' מדינת ישראל, לא פורסם (מיום 9.7.12) (להלן: "פס"ד גלגלי") בו קבע כב' השופט שהם במקרה דומה של חזרה מהודיה בשל הלכת בן חיים, כי אין מקום להתיר חזרה מהודיה.

שם נקבע, כי הבסיס העקרוני להחלטת בית המשפט העליון היה רצונו החופשי של הנאשם ובחירתו להודות בשלב בו הודה, כפי שצוין שם:

"המבקש תוקף, למעשה, את חוקיותו של החיפוש שנערך ברכבו ובתיקו, וטוען כי בשל אי חוקיותו יש לבטל את הרשעתו, לאחר שהודה באשמה במסגרת הסדר טיעון. אין בידי לקבל עמדתו זו של המבקש. הרשעתו של המבקש מתבססת על הודאתו באשמה, שכאמור לעיל ניתנה במסגרת הסדר טיעון, אליו הגיע מרצונו החופשי ומשיקולים השמורים עימו. על בסיס הודאה זו, הרשיע בית משפט השלום את המבקש ולאחר מכן גזר את עונשו. במצב דברים זה, אין כל בסיס לטענת המבקש ביחס לבטלות הרשעתו או גזר דינו."

הלכה זו של בית המשפט העליון בפס"ד גלגלי, שמהותה החיפוש אחר המניע של הנאשם בבקשתו להתיר לו לשוב מהודיה במקרה בו שונתה ההלכה, השתרשה בפסקי דין נוספים, גם כאשר הבקשה לחזור מהודיה היתה בשלב דיוני

קודם למתן גזר הדין.

כך נקבע בת"פ (ת"א) 32039-06-11 **מדינת ישראל נ' פליושצנקו**, לא פורסם (מיום 18.10.12) על-ידי כב' השופטת מרגולין-יחידי:

"אינני סבורה כי הבקשה המונחת לפניי מונעת מטעמים של מהותיים של אמונה בחפות, ומטענה של הנאשם כי לא עבר את העבירה, אלא היא מבוססת רובה ככולה על הערכה מחודשת של קשיים ראייתיים אפשריים בהוכחת האישום ושיקולים דיוניים נוספים. שיקולים אלה אינם רלבנטיים מקום שהנאשם בחר לקחת אחריות על מעשיו ולהודות בהם, הודיה שבעקבותיה לא נדרש כלל הליך של הבאת ראיות. אין מדובר, אם כן, בטעמים כנים וענייניים ואין בנטען כדי לבסס את הטעמים המיוחדים הנדרשים לשם שכנוע ביהמ"ש להתיר חזרה מהודיה.

ברע"פ 5052/12 אלגלי נ' מ"י דחה ביהמ"ש עליון את הבקשה לרשות ערעור על החלטת ביהמ"ש מחוזי שלא התיר חזרה מהודיה בשל הלכת בן חיים הן בשל העובדה שדינו של הנאשם נגזר והן בשל כך קביעת בית המשפט שלא נפל כל פגם בהודיה, ובהבנת הנאשם את מצב הדברים.

בת"פ(ת"א) 31835-04-11 (ת"א) **מדינת ישראל נ' עטיה**, לא פורסם (מיום 28.10.12) קבעה כב' השופטת שריזלי בנסיבות דומות כדלהלן:

"בנסיבות אלה, לא דבק פסול בהודיה עקב פגם ברצונו החופשי של הנאשם ובהבנתו את ההליך, את משמעות ההודיה ואת משמעות ההרשעה וההיערכות לענישה. על כן, אין לומר על ההודיה כי הושגה שלא כדין או עקב טעות. הנאשם לא העלה ולו טעם אחד אשר מצדיק את אי קבלת ההודיה מלכתחילה.

טענת הנאשם באשר לאי-חוקיותו של החיפוש שערכו שוטרים במכוניתו, המתבססת על הלכת בן חיים, באה במועד מאוחר, לאחר שכבר הורשע על יסוד הודייתו, ולאחר שכבר ערך שרות המבחן את האבחון. הטענה מסתמנת בברור כניסיון להיתפס ל"פרצה" אשר תאפשר לנאשם להימלט מהרשעה בגין עבירה שבביצועה הודה מרצונו החופשי ומתוך תובנה מלאה. מכאן, שתכלית הבקשה איננה החשש שלא הבין את משמעות או את מהות ההודיה, וגם לא רצון להוכיח את חפותו; מטרתו היא להתחמק מעונש. מטרה זו אינה יכולה להיות מוגדרת כנימוק מיוחד המצדיק חזרה מהודיה.

...

בעוד הסוגיה עומדת על המדוכה, ניתנה ברע"פ 5052/12 אלגלי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] החלטת כב' השופט א' שהם (ב-9.7.12), ובמסגרתה דחה את בקשת רשות הערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים, אשר דחה את בקשת המבקש לחזור בו מהודייתו על יסוד ההלכה החדשה בעניין בן חיים. כב' השופט שהם אימץ את קביעת בית המשפט המחוזי, לפיה, משבחר המבקש להודות באשמה (בבית משפט השלום - ד' ש') במסגרת הסדר טיעון, לא יהיה זה נכון להורות על זיכוי או על ביטול הרשעתו והחזרת התיק

לבית משפט קמא, אך משום שנפסקה הלכה חדשה, לאחר שלב ההודאה באשמה. קבלת עמדה זו משמעה, יצירת חוסר יציבות בפסקי-דין הניתנים על-ידי הערכאות השונות."

משכך אין לקבוע כי כאשר נקבעה הלכה חדשה יש לאפשר חזרה מהודיה בכל מקרה באופן אוטומטי ויש לבחון את מניעי הנאשם במקרה הקונקרטי ואת נסיבות מתן ההודיה. [וראו עוד לדוגמה ברע"פ 710/05 הניג נ' מדינת ישראל, לא פורסם, (מיום 7.3.05)].

מהכלל אל הפרט

לאחר ששקלתי את המקרה שבפני איני סבורה כי יש מקום לאפשר לנאשם לשוב בו מהודייתו.

ראשית איני מקבלת את טענת ב"כ הנאשם כי חל שינוי בדין המצדיק חזרה מהודיה.

פסק הדין בן משה לא שינה את הדין הנוהג באשר לקבילות ראיות וזאת בשונה מפס"ד עיד.

מדובר בקביעה בפן הראיתי בנוגע להוכחה הנדרשת כאשר הנאשם טען כי הדגימה שנבדקה במעבדה אינה דגימתו.

כב' השופט רענן בן יוסף, ציין בפסק דינו כי אין לומר שמעתה על המאשימה להוכיח בכל תיק את השרשרת הראייתית במעבדה, אלא אם תהיה זו טענת הגנה כי נפלה טעות בתוככי המעבדה.

במקרה דנן לא טען הנאשם באף לא אחד משלושת הדיונים שקדמו להודייתו כי הוא סבור שחלה טעות בבדיקת המעבדה וכי הוא לא שתה אלכוהול כלל ולא היה שתוי.

למעלה מכך נסיבות התאונה שהנאשם הודה באחריות לה, בנפרד מנהיגה בשכרות, היו כי פגע במעקה הבטיחות שמשמאל לדרך ולאחר מכן בימין הדרך, תוך פניה בעקומה ימינה. לאחר התאונה אף אבד הכרה. נסיבות אלו מהוות אף הן חיזוק לכך שהיה שיכור תוך נהיגתו וזאת אף מעבר לתוצאות בדיקת הדם.

בנוסף הצדק עם ב"כ המאשימה כי הנושא טרם הגיע לפתחו של בית המשפט העליון ולפיכך מדובר בפס"ד מנחה ולא בהלכה מחייבת ובוודאי שאין לומר שיש חשש שמא יגרם עיוות דין לנאשם עקב אי מתן אפשרות לשוב בו מהודייתו.

במקרה שלפני היה הנאשם מיוצג וההסדר הוסבר לו לפיכך אין חשש כי דבק פסול בהודייתו עקב פגיעה ברצונו החופשי,

בהבנתו את ההליך ואת משמעות הודייתו.

הבקשה נדחית.

המזכירות תשלח העתק ההחלטה לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, כ"ד ניסן תשע"ו, 02 מאי 2016, בהעדר הצדדים.